

# POSITION PAPER

14 FEBRUARI 2018

## **AFVAL SCHEIDEN DOOR INWONERS BLIJFT NODIG**

In de wereld van het huishoudelijk afval is al langer een discussie gaande over bronscheiding versus nascheiding. In een artikel in het Financieel Dagblad van 8 februari claimen Stichting Afvalfonds Verpakkingen en een aantal grote afvalverbranders in Nederland zelfs dat het thuis scheiden van verpakkingsplastics eigenlijk overbodig is. Beter zou zijn om deze verpakkingen tezamen met het restafval af te voeren en pas later te laten scheiden in een fabriek. Dat zou niet alleen goedkoper zijn maar zelfs een betere kwaliteit opleveren. Opnieuw discussie dus tussen de voor- en tegenstanders van het zogenaamde nascheiden. Maar hoe zit dat nu precies?

### ***Zelfs een betere kwaliteit uit nascheiding?***

De directeur van Stichting Afvalfonds Verpakkingen die namens het verpakkend bedrijfsleven de inzameling en recycling van verpakkingen financiert, stelt in dat FD-artikel dat de kwaliteit van afval uit nascheiding zelfs beter is dan bij bronscheiding. Dat is een opvallende uitspraak. Maar waaruit blijkt dit? Er is immers geen onafhankelijk onderzoek dat aantoont dat de milieu-impact en het rendement van nascheiding beter zouden zijn dan dat van brongescheiden plastics. Bovendien klinkt het volkomen onlogisch. Want waarom zou brongescheiden materiaal dat in een sorteerfabriek alleen nog maar hoeft te worden ontdaan van aanhangend vuil, een slechtere kwaliteit opleveren dan het plastic dat eerst als onderdeel van alle overige restafval (dus samen met luiers, etensresten et cetera) wordt afgevoerd en daarna in een fabriek uit dat restafval moet worden gevist.

### ***Hoe zit het dan met bronscheiding?***

Feit is dat bronscheiding van huishoudelijk afval een absolute must is om grondstoffen als glas, papier, textiel en gft-afval überhaupt te kunnen recyclen. Als deze grondstoffen eerst vervuild raken met restafval dan worden ze onbruikbaar in de recycling dan wel zijn ze minder hoogwaardig in te zetten. Hetzelfde geldt voor een belangrijk deel van de plastic verpakkingen. Om die reden hebben we in Nederland sinds jaar en dag gescheiden inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. Inwoners werken daar volop aan mee en zijn vertrouwd geraakt aan deze manier van afvalinzameling. Ook in het buitenland wordt dit op grote schaal gedaan. De kwaliteit van de ingezamelde afvalstoffen heeft ook direct effect op de financiële waarde van de grondstoffen (lees: een hogere opbrengst): een betere kwaliteit leidt dus ook tot lagere maatschappelijke kosten.

### ***We willen in Europa toch naar maximaal hergebruik?***

Dat klopt. Alle nationale en Europese beleidsprogramma's zijn gericht op het sluiten van kringlopen en dus zoveel mogelijk hergebruiken van grondstoffen. We noemen dat de circulaire economie. Het streven naar de circulaire economie is de nieuwe maatschappelijke uitdaging waarbij alle partijen in de keten hun verantwoordelijkheid hebben. Zo is het doel 75% van ons huishoudelijk afval te scheiden in 2020, 90% in 2025 en zelfs afvalloos te zijn in 2050. Met dit doel voor ogen hebben gemeenten de afgelopen jaren miljoenen geïnvesteerd in nieuwe afvalsystemen om bronscheiding zo makkelijk mogelijk te maken. En met effect. Het blijkt dat inwoners door bronscheiding al hun afval beter scheiden. Zo laten gemeenten zien dat na de invoering van de afvalbak voor plastic, blik en drankenkartons ook de gescheiden inzameling van andere afvalstoffen stijgt. De Nederlandse inwoner draagt dus graag haar steentje bij en scheidt het afval goed. In veel gemeenten is de hoeveelheid restafval inmiddels enorm gedaald met veelal een lagere heffing voor de inwoner tot gevolg. Hergebruik van plastics en andere huishoudelijke afvalstoffen heeft als doel fossiele brandstoffen te besparen en de CO<sub>2</sub> uitstoot te verminderen.

### ***Waarom dan nu, vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen en behandeling van het onderwerp afval in de Tweede Kamer, het statement van het Afvalfonds waarin eenzijdig voor nascheiding wordt gekozen?***

Het Afvalfonds is de organisatie die de kosten draagt voor het inzamelen, sorteren en laten recyclen van verpakkingsplastics van huishoudens. Hier is veel geld mee gemoeid omdat lang niet alle plastics geld opleveren bij de recycling. Dit heeft voor een deel te maken met de kwaliteit van de verpakkingen die door de fabrikanten op de markt worden gebracht. Voor een groot deel van de plastics moet er geld bij om ze geschikt

# POSITION PAPER

14 FEBRUARI 2018

te maken voor recycling. Door het verpakkend bedrijfsleven wordt dan ook voortdurend gehamerd op de hoge kosten voor inzameling en recycling van plastic verpakkingen. Nascheiding zou in hun optiek goedkoper zijn. Dat geldt dan in dit geval vooral geredeneerd vanuit de portemonnee van het verpakkend bedrijfsleven. In het systeem van nascheiding betaalt het verpakkend bedrijfsleven namelijk alleen voor die plastics die uit het restafval worden gehaald en niet voor de overige plastics, noch voor de inzamelkosten en transportkosten naar de installatie. Deze kosten blijven dus op de gemeenschap drukken. Bij bronscheiding worden alle kosten die te maken hebben met de inzameling en recycling van de plastic verpakkingen zichtbaar en op het bedrijfsleven verhaald. Hiervoor hebben we in Europa tenslotte het systeem van 'de vervuiler betaalt' afgesproken, met een mooi woord 'producentenverantwoordelijkheid'.

## *Maar dat zijn toch ook maatschappelijke kosten?*

Ook dat klopt en daar moeten we ook aan werken om die te verlagen. Dat kunnen we doen door efficiënte inzameling, door slimme scheidingstechnieken, maar ook door beter productontwerp. Want we zien dat ongeveer een derde van alle plastic verpakkingen die door datzelfde bedrijfsleven op de markt worden gebracht niet of slecht recyclebaar zijn en daarmee zeer hoge kosten veroorzaken.

## *Is nascheiden dan geen optie?*

Als we in dit geval praten over nascheiding, dan praten we alleen over het nascheiden van plastic verpakkingen en dus niet over andere grondstoffen zoals papier, glas, textiel en organisch afval. Die blijven altijd via bronscheiding lopen. In sterk verstedelijkte gebieden met bijvoorbeeld veel hoogbouw levert bronscheiding echter een extra uitdaging. Inwoners hebben veelal weinig ruimte om hun afvalstoffen te scheiden en te bewaren. Een systeem van nascheiding kan voor bepaalde gebieden een uitkomst bieden, maar dan nog steeds alleen voor de plastic verpakkingen. Nadeel is echter dat in het systeem van nascheiding prikkels ontbreken voor het verpakkend bedrijfsleven om het aandeel hergebruik te verhogen. Sterker nog, het geeft het verpakkend bedrijfsleven juist de middelen in handen om alleen die verpakkingen eruit te halen die ze nodig heeft om haar doelstellingen te halen<sup>1</sup>. De rest moet dan op kosten van de gemeenschap worden verbrand.

Samengevat lijkt de oproep tot nascheiding in dit geval meer ingegeven door financiële controledoeleinden dan door het streven een praktische invulling te geven aan de landelijke doelstellingen om te werken aan een circulaire economie, minder afhankelijkheid van fossiele grondstoffen, en minder CO<sub>2</sub>-uitstoot.

## *Hoe nu verder?*

In de afgelopen weken hebben we in Europa en bij vele grote multinationals statements gezien dat we nu echt serieus werk moeten gaan maken van plastic recycling. Recyclingpercentages moeten omhoog. Sommige producenten durven zelfs al de stelling aan dat binnen afzienbare tijd hun verpakkingen voor 100% recyclebaar zullen zijn. Als we daar serieus werk van willen maken, dan is het toch onbestaanbaar dat we in Nederland nog genoeg nemen met een systeem waarbij we slechts 52% van alle op de markt gebrachte verpakkingen recycleren en uitsluitend sturen op kosten? In dat opzicht ondersteunen we van harte de oproep van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten om de lat hoger te leggen en te streven naar meer hergebruik. Wij zullen ons blijven inzetten om restafval zoveel mogelijk te voorkomen en te beperken en zoveel mogelijk afvalstoffen te recycleren.

## *Ondertekening, 14 februari 2018*

NV ROVA Holding, Zwolle

Circulus-Berkel, Apeldoorn

HVC, Alkmaar

Midwaste, Delft

Afvalverwijdering Utrecht (AVU), Soest

GAD Gooi en Vechtstreek, Bussum

---

<sup>1</sup> De Nederlandse overheid stelt de eis dat in 2016 46% en in 2022 52% van de plastic verpakkingen (huishoudelijke én bedrijfsverpakkingen) gerecycled moet worden. Mede dankzij de forse toename van ingezamelde plastics bij huishoudens bedroeg dit percentage in 2016 al 51%.